

Křišťálové údolí-600 let tradice v novém odění

Datum vydání: 26.06.2022 | Zdroj: turistika.cz | Strana 0 | Téma: Cestovní ruch | Ekonomika a podnikání
RU / den: 9 602 | RU / měsíc: 257 731 | Vydavatel: Turistika.cz s.r.o | Celková návštěvnost: 405 500

Na zázraky ze skla můžeme být oprávněně hrdí... Čerstvý projekt prezentace více než 600 let staré tradice výroby produktů ze skla na severu

Čech ukazuje na skutečnost, že na jedno ze světových prvenství Čechů se tak trochu pozapomnělo. Pravda, dorazilo sem ocenění světového dědictví UNESCO, to však jen do jednoho z mnoha desítek míst, kde sklo obyvatele pomáhá žít – do výroby perličkových vánočních ozdob v Poniklé. Další pracoviště se postupně dostala do jakéhosi marketingového stínu – na fakta o slávě české sklářské produkce jsme si tak nějak zvykli a přestali je patřičně propagovat. Neprávem. Řada současných provozů pracuje dodnes metodami, udržovanými – především jednotlivými rodinami – po staletí, přesto však, když tuto práci spatříte, připadá vám, že se díváte na zázrak. Ať už jde o zmíněné vánoční ozdoby, či tzv. duté sklo, díla ze skla masivního, malovaného, barveného, či broušeného. To vše najdeme na území, nově dnes nazvaném Křišťálové údolí.

Kde jej najdeme? Sahá zhruba od Kamenického Šenova po Harrachov. Čím je pozoruhodné a proč se právě tady rozvinula výroba skla? Nechyběly základní předpoklady. Především dostatek potřebných surovin a materiálů – bukového dřeva na vytápění pecí a výrobu potaše, křemičitého písku, vápence, později také barviv. Nutné byly i dostatečné zdroje vody. V počátcích byl sortiment výroby vesměs všude tentýž, teprve postupem času se – se zdokonalováním způsobů výroby a pod tlakem vzájemné konkurence – druhy zboží začaly odlišovat. Na změny v sortimentu měly vliv i různé módní vlny a změny světového vkusu. Část produkce – někdy i značná - se vždy vyvážela a kdyby se nabídka nepřizpůsobovala poptávce, obchod by vázl. Jak šel čas, vylepšovala se technologie, vznikaly nové druhy zboží, do sklářské produkce se počali zapojovat i umělci – designéři, sochaři, malíři. V rámci projektu Křišťálové údolí existuje i několik míst, kde se můžeme obdivovat průřezu celé historie sklářské výroby – od dob antických až po dnešek.

Jedním z nich je oslnivá expozice **Muzea skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou**. První exponáty, jež projektu daly vznik, byly shromážděny od řady výrobců již v roce 1868. Za oficiální rok založení se však považuje až rok 1904, kdy se stálá expozice plně otevřela veřejnosti. V letech po druhé světové válce se muzeum cele orientovalo na obory skla a bižuterie. Od roku 2003 spadá pod rezort kultury ČR. Velmi atraktivním oživením objektu se stala nedávná skleněná přístavba podle návrhu architekta Michala Hlaváčka, přezdívaná „krystal“. V těchto dnech se právě v útrobách tohoto vysoce moderního prostoru otevírá expozice vánočních ozdob, ilustrující nejen celý vývoj, ale i vlivy exportu (poptávky) na tvary a náměty těchto produktů. Prohlídka muzea nenechá chladným jediného návštěvníka – a není divu, jde o do té míry pestrou, na exponáty početnou a historicky komplexní výstavu sklářství, že se právem honosí přívzkem „jediná svého druhu na světě“.

O sklárně Rautis v Poniklé jsme se již zmínili. UNESCO ji zařadilo do nehmotného kulturního dědictví světa právě proto, že jako jediná na světě pracuje na výrobě foukaných perel stále stejnou, více než sto let starou metodou. I přes některé vážné problémy v minulosti si tato výrobní dokázala vytvářet obchodní strategii, která drží firmu při životě. Ponikelské vánoční ozdoby dnes zná celý svět. ...

Sklárna na Novém Světě v Harrachově je rovněž v něčem světově unikátní: Je nejstarší kontinuálně pracující sklárnou na světě. Za celou dobu vystřídala pouhých pět vlastníků, z nich nejznámější je šlechtický rod Harrachů, Ti obdivuhodně překonávali různé osudové rány a přivedli výrobu na úroveň světově proslulé vynikající kvality. Dnes v historii pokračuje rod Novosadů, který ke sklářské produkci připojil pivovar, pivní lázně, muzeum a lokalitu tak proměnil ve vyhledávaný turistický cíl.

Od vyučení v Novém Boru, přes sklárnu v Chřibské, poté v huti Ajeto Lindava vedla profesní cesta Jiřího Pačinka až k založení vlastní značky Pačinek Glass. V Kunraticích u Cvikova rozjel sklářskou huť, později rozšířenou o brusírnu, prodejní galerii, menší restaurant a to vše obklopil tzv. Křišťálovou zahradou. Práci sklářů je tu možné obdivovat v pracovních dnech a otevíracích hodinách, zahradou však může návštěvník procházet v jakýkoli denní i noční čas (je nasvícena) a to po celý rok. V každém ročním období nabízí okouzlující a jedinečné pohledy na rostliny živé, ale i ty skleněné, které v tomto spojení vytvářejí naprosto ojedinělé dojmy. Zdejší návštěva nabízí ještě jeden pozoruhodný „bonus“. Přímo naproti Pačinkově zahradě přes silnici stojí kostel Povýšení sv. Kříže. Z jeho interiéru vytvořil Jiří Pačinek další galerii, tzv. Křišťálový chrám. Je unikátním prostorem, který návštěvníkovi nabídne intenzivní vizuální zážitek ze symbiózy bezmála 200 let starého sakrálního interiéru a současného uměleckého skla. Jsou zde

rozmístěny více než tři stovky skleněných objektů z dílny Jiřího Pačinka, mnohé dle návrhů proslulých manželů Roubíčkových, inspirované florou, faunou, ale i běžnými předměty či sakrálními motivy.

Originalitou se vyznačuje i další sklárna, Lasvit Ajeto v Lindavě. Vznikla v letech 1992 - 1994 na základech bývalé německé manufakury, zabývající se stříháním a barvením sametu. Tento provoz je považován za jedno z nejvýznamnějších center sklářské výroby na světě. Mezi zakladateli byl i významný český architekt a designér Bořek Šípek. Od počátku sem přijížděli světoví sklářští výtvarníci a designéři, architekti, umělci, herci, filmaři. Ve všední dny tu lze sledovat sklářské mistry při práci a prohlédnout si výrobní prostory. V přílehlé Sklářské krčmě pak se nabízí nejen občerstvení (se skvělou kuchyní), ale návštěvníci si tu pod vedením zkušených sklářů mohou vyzkoušet foukání skla. Sklárna náleží ke společnosti LASVIT, která okouzluje svět svými dech beroucími skleněnými instalacemi a unikátními kolekcemi svítidel a skla už léta.

Křišťálové údolí soustřeďuje desítky firem – nejvíce sklářských, bižuterních a šperkařských podniků pohromadě na celém světě. A nutno podotknout, že je tu ještě i něco takříkajíc „v záloze“. Krkonošské muzeum v Jelení Hoře (PL) se sklářským muzeem v Novém Boru propagují sklářské tradice po obou stranách hranice pod názvem „Cesta skla“. Projekt je podporován Evropskou unií a zahrnuje provozy na trase Nový Bor – Jablonné v Podještědí – Jablonec nad Nisou – Harrachov – Sklářská Poruba – Piechowice. Kromě podniků, které si vyberete ke své návštěvě z projektu Křišťálové údolí, můžete na svou trasu přidat jak Sklářskou Porebu, tak Piechowice. Krkonošské muzeum i huť Julia na území Polska se svou historií a současností nesporně stojí za návštěvu také.

Když absolvujeme – byť jen část – sklářských lokalit z obou uvedených projektů, uvědomíme si, že zázraky, které se tu odehrávají pod rukama českých i polských sklářů, jsou něco, nač můžeme být oprávněně hrdí. Často na takové věci v „čecháčkovském“ prostředí zapomínáme. Staré rčení o „zlatých českých ručičkách“ tu znovu nabývá na opodstatněnosti. Tak zdařilou cestu za českým sklem – třeba hned o letošních prázdninách!

(Bližší info: www.crystalwalley.cz)

Miroslav Navara

<https://www.turistika.cz/testy/kristalove-udoli-600-let-tradice-v-novem-odeni/detail>

Křišťálové údolí – krajina skleněných pokladů

Datum vydání: 27.06.2022 | Zdroj: gastrovylety.cz | Strana 0 | Autor: Miroslav Navara

Téma: Cestovní ruch | Ekonomika a podnikání | RU / den: 23 | RU / měsíc: 322

Vydavatel: Zbyněk Metelka

Nový projekt propagace více než 600 let staré tradice zpracování skla na severu Čech napravuje skutečnost, že na jedno ze světových prvenství Čechů se tak trochu pozapomnělo. Dorazilo sem sice ocenění světového dědictví UNESCO, to však jen do jednoho z mnoha desítek míst, kde sklo pomáhá žít tamní obyvatele – do výroby perličkových vánočních ozdob Rautis v Poniklé. Další pracoviště se postupně dostala do jakéhosi marketingového stínu – na fakta o slávě české sklářské produkce jsme si tak nějak zvykli a přestali je patřičně propagovat. Neprávem. Řada současných provozů pracuje dodnes metodami, udržovanými – především jednotlivými rodinami – po staletí. Přesto však, když tuto práci spatříte, připadá vám, že se díváte na zázrak – ať už jde o zmíněné vánoční ozdoby, duté sklo, díla ze skla masivního, malovaného, barveného, či broušeného. To vše najdeme na území, nově dnes souhrnně nazvaném Křišťálové údolí.

Kde leží? Sahá zhruba od Kamenického Šenova po Harrachov. Proč se právě tady rozvinula výroba skla? Nechyběl ani jeden ze základních předpokladů. Především dostatek potřebných surovin a materiálů – bukového dřeva na vytápění pecí a výrobu potaše, křemičitý písek, vápenec, později i barviva. Nutné byly i dostatečné zdroje vody a dopravní možnosti. V počátcích byl sortiment výroby vesměs všude tentýž, teprve postupem času se – se zdokonalováním způsobů výroby a pod tlakem vzájemné konkurence – druhy zboží začaly různit. Na změny v sortimentu měly vliv i módní vlny a vývoj světového vkusu. Část produkce – někdy i značná – se vždy vyvážela, a kdyby se nabídka nepřizpůsobovala poptávce, obchod by vázl. Postupně se vylepšovala i technologie, vznikaly nové druhy zboží, do sklářské produkce se počali zapojovat i umělci – designéři, sochaři, malíři. V rámci projektu Křišťálové údolí existuje i několik míst, kde můžeme sledovat celou historii sklářské výroby – od dob antických až po dnešek.

Patří k nim např. oslnivá expozice **Muzea skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou**. První exponáty, jež projektu daly vznik, byly shromážděny od řady výrobců již v roce 1868. Za oficiální rok založení se však považuje až rok 1904, kdy se stálá expozice plně otevřela veřejnosti. V letech po druhé světové válce se muzeum cele orientovalo na obory skla a bižuterie. Od roku 2003 spadá pod rezort kultury ČR. Velmi atraktivním oživením objektu se stala nedávná skleněná přístavba podle návrhu architekta Michala Hlaváčka, přezdívaná „krystal“. V těchto dnech se právě v útrobách tohoto vysoce moderního prostoru otevírá expozice vánočních ozdob, ilustrující nejen celý vývoj, ale i vlivy exportu (poptávky) na tvary a náměty těchto produktů. Prohlídka muzea je trvalým zážitkem – a není divu, jde o do té míry pestrou, na exponáty početnou a historicky kompletní výstavu sklářství, že se právem honosí přízviskem „jediná svého druhu na světě“.

O sklárně Rautis v Poniklé jsme se již zmínili. UNESCO ji zařadilo do nehmotného kulturního dědictví světa právě proto, že jako jediná na světě pracuje na výrobě foukaných perel stále stejnou, více než sto let starou metodou. I přes některé vážné problémy v minulosti si tato výrobní dokázala vytvářet obchodní strategii, která drží firmu při životě. Ponikelské vánoční ozdoby dnes zná celý svět. ...

Sklárna na Novém Světě v Harrachově je rovněž v něčem světově unikátní: Je nejstarší kontinuálně pracující sklárnou na světě. Za celou dobu vystřídala pouhých pět vlastníků, z nichž nejznámější je šlechtický rod Harrachů, Ti obdivuhodně překonávali různé osudové rány a dosáhli výroby světově proslulé spolehlivé kvality. Dnes v historii pokračuje rod Novosadů, který ke sklářské produkci připojil pivovar, pivní lázně, muzeum a lokalitu tak proměnil ve vyhledávaný turistický cíl.

Nejprve vyučení v Novém Boru, poté praxe ve sklárně v Chřibské, dále v huti Ajeto Lindava – tak vedla profesní cesta Jiřího Pačinka až k založení vlastní značky Pačinek Glass. V Kunraticích u Cvikova rozjel sklářskou huť, později rozšířenou o brusírnu, prodejní galerii, menší restaurant a to vše obklopil tzv. Křišťálovou zahradou. Práci sklářů je tu možné obdivovat v pracovních dnech a otevíracích hodinách, zahradou však může návštěvník procházet v jakýkoli denní i noční čas (je nasvícena) a to po celý rok. V každém ročním období nabízí okouzující a jedinečné pohledy na rostliny živé, ale i skleněné a další artefakty, které v tomto spojení vytvářejí naprosto ojedinělé dojmy. Zdejší návštěva nabízí ještě jeden pozoruhodný „bonus“. Přímo naproti Pačinkově zahradě přes silnici stojí kostel Povýšení sv. Kříže. Z jeho interiéru vytvořil Jiří Pačinek další galerii, tzv. Křišťálový chrám. Je unikátním prostorem, který návštěvníkovi nabídne intenzivní vizuální zážitek ze symbiózy bezmála 200 let starého sakrálního interiéru a současného uměleckého skla. Jsou zde rozmístěny více než tři stovky skleněných objektů z dílny Jiřího Pačinka, mnohé dle návrhů proslulých manželů Roubíčekových, inspirované florou, faunou, ale i běžnými předměty či sakrálními motivy.

Originální je i sklárna Lasvit Ajeto v Lindavě. Vznikla v letech 1992 – 1994 na základech bývalé německé manufaktury, zabývající se stříháním a barvením sametu. Tento provoz je považován za jedno z nejvýznamnějších center sklářské výroby na světě. Mezi zakladateli byl i významný český architekt a designér Bořek Šípek. Od počátku sem přijížděli světoví sklářští výtvarníci a designéři, architekti, umělci, herci, filmaři. Ve všední dny tu lze sledovat sklářské mistry při práci a prohlédnout si výrobní prostory. V přilehlé Sklářské krčmě pak se nabízí nejen občerstvení (se skvělou kuchyní), ale návštěvníci si tu pod vedením zkušených sklářů mohou vyzkoušet foukání skla. Sklárna náleží ke společnosti LASVIT, která okouzluje svět svými dech beroucími skleněnými instalacemi a unikátními kolekcemi svítidel a skla už léta.

Projekt Křišťálové údolí zahrnuje desítky firem – nejvíce sklářských, bižuterních a šperkařských podniků pohromadě na celém světě. A je tu ještě i něco takříkajíc „v záloze“. Krkonošské muzeum v Jelení Hoře (PL) se sklářským muzeem v Novém Boru propagují sklářské tradice po obou stranách hranice pod názvem „Cesta skla“. Program je podporován Evropskou unií a zahrnuje provoz na trase Nový Bor – Jablonné v Podještědí – Jablonec nad Nisou – Harrachov – Sklářská Poruba – Piechowice. Kromě podniků, které si vyberete ke své návštěvě z projektu Křišťálové údolí, můžete na svou trasu přidat jak Sklářskou Porubu, tak Piechowice. Krkonošské muzeum i huť Julia na území Polska se svou historií a současností nesporně stojí za návštěvu také.

Navštívíme-li – byť jen část – sklářských lokalit z obou uvedených projektů, uvědomíme si, že zázraky, které se tu odehrávají pod rukama českých i polských sklářů, jsou něco, nač můžeme být oprávněně hrdí. Často na tyto věci zapomínáme. Staré rčení o „zlatých českých ručičkách“ tu znovu nabývá na opodstatněnosti. Přesvědčte se – třeba hned o letošních prázdninách!

<https://www.gastrovylety.cz/kristalove-udoli-krajina-sklenenych-pokladu/>

Navštivte Křišťálové údolí (Crystal Valley)

Datum vydání: 03.07.2022 | Zdroj: all4fun.cz | Strana 0 | Téma: Cestovní ruch | Ekonomika a podnikání
Vydavatel: Zdena Müllerová

Je tu opět doba dovolených a výletů, proto přinášíme pár tipů, kam se vydat. Doporučujeme výlet do Křišťálového údolí, které zaručeně okouzlí každého návštěvníka. Kromě nádherné přírody je zde soustředěno nejvíce sklářských, šperkařských a bižuterních firem na světě.

Co byste z Křišťálového údolí neměli minout

Světový unikát – Vánoční perličkové ozdoby z Poniklé

V rodinné firmě Rautis se můžete setkat s jedinečným řemeslem, jakým je foukání skleněných perli a výroby perličkových vánočních ozdob, které má v Poniklé tradici už od roku 1902. Rautis je poslední firmou na světě, které se podařilo zachovat staré technologie a udržet výrobu stále aktuální a živou.

V roce 2020 byl způsob, jakým se perličkové ozdoby vyrábějí, zapsán na Reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO. Perlařské řemeslo z Krkonoš se tak zařadilo mezi jedinečné dovednosti celého světa.

Všechny řemeslné postupy si můžete vidět v rámci exkurzí. Jedná se o foukání skleněných perli, jejich stříbření, barvení, malování a řezání. Na tyto postupy navazuje splétání vánočních ozdob, které lze vyrobit v kreativní dílně.

Pro školní kolektivy zde nabízejí kreativní sady na výrobu 50 ozdob. Děti si díky nim mohou během vyučování vyrobit vlastní ozdobu. Sada obsahuje veškerý potřebný materiál, metodické postřehy, podrobný návod a vzorek hotové ozdoby. Součástí sady je i krátké video o tom, jak dal Krakonoš perlařské řemeslo lidem, na němž jsou zachyceny všechny výrobní postupy předcházející samotnému splétání ozdob.

Více na www.rautis.cz

Pačinek Glass

Nádherné místo, které není zcela známé, což je velká škoda. Jako první vás upoutá magická zahrada plná živých i skleněných květin, stromů a ptactva. Vrcholem návštěvy sklárny je prohlídka Křišťálového chrámu. Už při vstupu se návštěvníkům doslova zatají dech. Tento projekt vznikl za souhlasu a spolupráce obce Kunratice u Cvikova a Římskokatolické farnosti Cvikov v kostele Povýšení svatého Kříže. Kostel je od roku 1965 je kulturní památkou. V současnosti zde najdete unikátní galerii se stálou expozicí moderního skla Jiřího Pačinka.

Další informace hledejte na <http://www.pacinekglass.com/>

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou – jediné svého druhu na světě

Na žádném jiném místě na světě než právě v jabloneckém muzeu nenajdete zastoupení bižuterie v plné šíři technologií a sortimentu. Vedle dosavadních expozic skla a bižuterie nově jablonecké muzeum připravilo další stálou expozici. Tou je výstava vánočních ozdob „Svět zázraků“. Více než tři tisícovky se jich vešly do atraktivní instalace designéra Jakuba Berdycha Karpelise. Návštěvník se při prohlídce může nechat unášet pestrostí tvarů a dekorů, nebo sledovat symbolický příběh cesty české ozdoby na jejich nejdůležitější zámořský trh v USA. Proto jsou nainstalovány do podoby pestrých mořských vln, nechybí zaoceánský parník či mrakodrapy.

Více na www.msb-jablonec.cz a <https://www.facebook.com/msbjablonec>

Oblíbené středisko Harrachov

Největším bohatstvím tohoto místa je nádherná příroda. Jet do Harrachova a nenavštívit například Mumlavské vodopády by byl hřích. Neměla by vám ujít ani prohlídka místní sklárny Novosad & syn, která je nejstarší činnou sklárnu v Čechách s tradicí ruční výroby hutního, broušeného i malovaného skla od roku 1712. Celou výrobu je možné vidět při exkurzi.

Z Harrachova je to jen skok do Polska

My jsme navštívili sklárnu Julia Piechowice a Krkonošské muzeum v Jelení Hoře. V peichowické sklárně Julia se vyrábí křišťálové sklo už téměř 150 let. Produkty, které zde nyní vznikají, se těší uznání jak mezi stoupenci tradice, prosté elegance, i těmi, kteří upřednostňují současný design. Naprosto dokonalé jsou parfémové svíčky ze sojového vosku v designových skleněných obalech, které lze po vypálení svíčky dále využít.

V Krkonošském muzeu (Muzeum Karkonoskie) můžete zhlédnout největší sbírku uměleckých předmětů ze skla v Polsku. Rozhodně stojí za prohlédnutí dobově vybavená horská dřevěná chalupa z druhé poloviny 18. století.

Více na <https://hutajulia.com/> a <https://www.muzeumkarkonoskie.pl>

Tip na kvalitní ubytování:

Zarezervujte si pobyt v hotelu Hotel Jakuszyce Sport & Spa. Tříhvězdičkový hotel nabízí komfortní, čisté moderně zařízené pokoje, které jsou vybaveny TV, lednicí, minibarem, trezorem, telefonem, fénem, a ručníky. Stravování je zde formou švédských stolů. Nabídka rozmanitých a chutných jídel je opravdu neodolatelná. Večer můžete relaxovat ve spa zóně, nebo si zacvičit v plně vybaveném fitku. V hotelu jsou připraveni i na malé návštěvníky, které potěší různé prolézačky. Více na www.hoteljakuszyce.pl/en

Spoustu dalších informací a tipů najdete na <https://crystalvalley.cz/cs>

Foto: Edita Volková

<https://all4fun.cz/cestovani/navstivte-kristalove-udoli-crystal-valley/>

Křišťálové údolí - sklárny pod Jizerskými a Lužickými horami

Datum vydání: 07.07.2022 | Zdroj: horydoly.cz | Strana 0 | Autor: Eva Mráčková Kuba Turek

Téma: Radní | Bezpečnost | Cestovní ruch | Ekonomika a podnikání | RU / den:276 | RU / měsíc:4 238

Vydavatel: Outdoornet.cz, s.r.o. | Celková návštěvnost: 81 690

Křišťálové údolí pod Krkonošemi, Jizerskými a Lužickými horami je krajina se staletou tradicí sklářství, perel a skleněné bižuterie. Tradiční výroba je zapsána do seznamu světového dědictví UNESCO. Skláři se kromě samotné výroby užitkového i uměleckého skla a bižuterie orientují také na turisty.

Sklárny své umění rádi předvádějí návštěvníkům. Nechají je vyzkoušet, jak se to dělá.

Sklářů, skláren a sklářských dílen je v Křišťálovém údolí opravdu hodně. Některé objekty jsou otevřené jen na pár dní v roce, jiné prakticky stále, leckde je možnost vyzkoušet řemeslo. Mnohde je vhodné se objednat na exkurzi předem.

VIDEO Křišťálové údolí / Crystal Valley

Turistické highlights v Křišťálovém údolí:

Novosad a syn v Novém Světě v Harrachově

Nejstarší nepřetržitě fungující sklárna na světě, kde se fouká sklo od roku 1712. Vyrábí luxusní nápojové, užitkové a dekorativní sklo a křišťálové lustry. Návštěvník si může foukání skla zkusit – ale jen po předchozím objednání. Shlédnout může kdykoliv celou výrobu včetně ručního broušení v tradiční brusírně, poháněné ještě původní vodní turbínou. Takový pohon je v dnešní době zdražování energií docela výhodou. Muzeum v areálu má ucelenou sbírku 5 tisíc exponátů skla ze zdejší produkce, což má být největší sbírka skla v České republice. Kromě toho tu turista najde nejen obvyklou firemní prodejnu skla, ale i hotel, pivovar s restaurací a pivní lázně. Že je Harrachov jako takový střediskem turistiky takřka po celý rok, snad ani není třeba připomínat.

Rautis v Poniklé

Proč Rautis? Podle Raute, což v němčině znamená kosočtverec. A skleněné perličky, které zde mají tradici, byly i kosočtvercové. Ruční výroba foukaných skleněných perlí a ozdob z nich, která se zde udržuje nepřetržitě i tradičním způsobem rozptýlené manufaktury, byla v roce 2015 zapsána na seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO. Podle pověsti vnuknul chudým místním horalům tohle řemeslo přímo Krakonoš. Perle a ozdoby z nich, tradiční i podle soudobých trendů, se v Poniklé č. 153 zčásti přímo vyrábějí, zčásti i kompletují faktorským způsobem. V 19. století to byly oděvní ozdoby a bižuterie, ve 20. století se rozjela výroba vánočních ozdob. Prý to původně zahájili domácí výrobci tím, že si kazové perle navlékli jako ozdobu na svůj stromeček. Ruční výroba perlí totiž není nic snadného, i zkušení skláři mívají až 30% odpadu. Díky vznikající módě vánočních stromků na přelomu 20. století se nápad na skleněné ozdoby z perlí uchytil, pochopitelně s bezvadnými kousky. A tak když tou dobou konkurence z Japonska

znevýhodnila výrobu samotných perlí, rozjeli v Poniklé naplno obchod s vánočními ozdobami a obohatili je o nejrůznější kreace a kombinace s dalšími materiály. Mají již přes 20 tisíc vzorů a případně zhotoví na přání i jiné. Zájmu se těší i figurky, které najdeme ve vitrínách s motivy oblíbených večerníčků. Během exkurze s výkladem návštěvník pozná celý proces výroby perlí od foukání, sekání, stříbření a malování až po sestavování ozdob. Hádejte, k čemu se zde používá modelína! (odpověď uvidíte v Poniklé). Po exkurzi je možno ještě užít si kreativní dílnu, kde si návštěvníci zhotoví pod vedením lektora vlastní ozdoby. To už hradí jen spotřebovaný materiál. Samozřejmě si lze zakoupit i hotové ozdoby nebo komponenty na ně s tím, že zhotovení se budete věnovat v klidu doma.

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou

Hláška „jeden den nestačí“ platí pro návštěvu Muzea skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou do puntíku. Na jeho počátku stála v polovině 19. století potřeba řemeslníků shromažďovat vzorky bižuterie. Tím vznikl základ pro sbírky, jejichž rozsah dnes nemá ve světě obdoby. Institucionalizace následovala postupně později. Dnes patří muzeum ministerstvu kultury. Hlavní budova byla přede dvěma lety rozšířena o unikátní přístavbu, mohutný skleněný krystal, který nově hostí stálou výstavu skleněných vánočních ozdob „Svět zázraků“. Otevřena byla 26. 6. a představuje více než 3.000 vánočních ozdob na jejich cestě symbolickou lodí do Ameriky, která byla jejich hlavním odběratelem. Najdeme nejrůznější motivy ze současnosti i z minulosti, od vlajky USA a McDonalda přes poděkování hasičům, kteří zahynuli při pádu New Yorkských „dvojčat“, přes motivy z ptačí, podmořské i pohádkové říše po tradiční koule i vyfouknutá autíčka a jiné oblíbené předměty. Je to jen malá část jablonecké sbírky, vystavit všechno by se nikam nevešlo - celkem mají na 15.000 vánočních ozdob. A zdaleka to není největší počet sbírkových předmětů na konkrétní téma, který v tomto muzeu mají. „Nekonečný příběh bižuterie“ se jmenuje další stálá výstava části z celkové sbírky čítající více než 12 miliónů kusů. Sklu je věnována samostatná stálá výstava „Čarovná zahrada – české sklo sedmi století“. Kromě toho je tu unikátní Waldesova sbírka spínadel a knoflíků. Nadto se konají časově omezené výstavy, dílny a k muzeu patří i Liščí bouda v Kristiánově, jediný zachovaný původní domek sklářů, kde je dnes expozice věnovaná historii místa a v letní sezóně se zde kromě prohlídek konají ob sobotu i akce pro rodiny s dětmi. Byl to právě obchod se sklem a bižuterií, který se díky Josefu Pfeifferovi zasloužil o to, že se Jablonec nad Nisou stal v roce 1866 městem. Ale do přírody tam není daleko – osvěžit se po návštěvě muzea můžete v Jablonecké přehradě, která těsně navazuje na městskou zástavbu.

AJETO Lindava

AJETO je legendární sklárna z devadesátých let, známá v souvislosti se svým spoluzakladatelem Bořkem Šípkem. Rodí se v ní originální umělecké sklo soudobých návrhářů. A nejen to. Ve sklárně se po mnoho let setkávají světoví sklářští umělci a designéři, architekti, umělci, herci i filmaři. Zde se také vyrábějí divadelní ceny Thálie a ceny pro vítěze Tour de France. Dopoledne je možné vidět provoz sklárny s celým procesem výroby. V přílehlé Sklářské krčmě si návštěvníci po prohlídce mohou kromě dobrého jídla vyzkoušet foukání skla a pod dohledem sklářů vytvořit vlastní vázičku či půllitr nebo jiný skleněný objekt. V zahradě za krčmou si můžete prohlédnout skleněné rákosí a další skleněné rostliny a artefakty a děti se proběhnou po louce a zabaví na hřišti. Pokud jste si vyfoukli vlastní suvenýr, musíte si pro něj ovšem přijít až nazítří, protože sklo musí chladnout pomalu. Na kole (o autu nemluvě) jste tam ze Cvikova či Nového Boru coby dup a ještě stihnete pokochat se skalními útvary či jeskyněmi u Sloupu v Čechách. A dá se to zvládnout i jako pěší výlet.

Pačinek Glass – Kunratice u Cvikova

Pačinek Glass je rodinná firma necelých 6 km od sklárny AJETO v Lindavě. Má s ní hodně společného. Jiří Pačinek tam pracoval, resp. patřil spolu s Petrem Novotným, architektem Bořkem Šípkem a svými spolupracovníky k zakladatelům. Techniku si již předtím zdokonalil ve sklárně v Chřibské. Ta tenkrát byla rokem založení 1414 nejstarší fungující sklárnou na světě, ale bohužel mezitím již zanikla. V umělecké sklárně AJETO Lindava měl Jiří Pačinek možnost pracovat s největšími umělci, architektky a designéry své doby, což ho předurčilo a zároveň inspirovalo k vyprofilování a založení vlastní umělecké značky Pačinek Glass, která je v současnosti významným aktérem na světové sklářské scéně. Součástí sklářského areálu v Kunraticích u Cvikova je jak tradiční huť, kde může návštěvník pozorovat práci mistrů ruční výroby z opravdu minimální vzdálenosti, případně si ji na požádání a za poplatek vyzkoušet, tak i brusárna, kde se výrobky opracovávají opět tradičními metodami. Nechybí ani prodejní galerie moderního skla a sklářská kantýna. Pozoruhodná je v neposlední řadě unikátní Křišťálová zahrada. Zatímco práci sklářů je možné obdivovat jen v pracovních dnech v příslušných otevíracích hodinách, zahradou může návštěvník volně procházet v jakýkoli čas po celý rok. Nabízí krásné pohledy na rostliny skutečné a rostliny skleněné, které se tu doslova prolínají a vytvářejí nečekané originální kreace. Neopomeňte navštívit také Křišťálový chrám

– kostel Povýšení svatého Kříže v sousedství areálu sklárny. Do tohoto kostela Jiří Pačinek věnoval nejprve lustr připomínající trnovou korunu a křišťálového anděla. O křišťálu napovídá i křišťálový strom a působivé korunky, jimiž jsou zakončeny kamenné patníky lemující vstupní cestu do chrámu. Tam je kromě výstavy Pačinkova skla včetně některých návrhů na ně instalována od 10. 6. do 30. 10. část dvojvýstavy ke stému výročí narození výjimečných osobností českého uměleckého sklářství - MILUŠE & RENÉ ROUBÍČKOVI – 100.

Tím není všem pozoruhodnostem konec. Loni byl v chrámu objeven unikát – křišťálový oltář Božího hrobu z roku 1886. O spodní části hrobu, lemované broušenými skleněnými kameny, se vědělo. Byla považována za samostatnou součást křížové cesty. Zato skříňový nástavec skrývající uvnitř obraz s motivem kříže, vedle nějž klečí anděl, držící archu úmluvy zřejmě coby relikviář, ležel pod schody na kůr, považován za pouhý stěhovací obal. Naštěstí byl obsah objeven dřív, než došlo k likvidaci. Vlastní obraz se skládá ze stovek broušených skleněných kamenů, které jsou vmačkány do koženkového papíru. Tvoří tak vitráž, kterou může procházet světlo, umístěné za obrazem. Poskytuje úchvatný pohled, zvláště dnes, kdy svítíme dokonaleji než petrolejka, která se v dobách vzniku díla ještě užívala. Oltář se určitě ještě dočká restaurování, jen co se na to seženou prostředky, ale dojem je úžasný už nyní.

Sklo ani turistika neznají hranice

Harrachov, respektive jeho část Nový svět, kde jsme pouť po highlight sklářské historie i současnosti začali, leží na předělu mezi Jizerskými horami a Krkonošemi a současně mezi Čechy a polským Dolním Slezskem. Výroba skla tyto hranice přeskočila – a turistě je dnes mohou volně přecházet také. Určitě se to vyplatí. Na polskou stranu vede dokonce z Liberce i železnice a v blízkých Jakuszczych je nejvýše položená stanice v Polsku. Český turista tak má možnost nasednout na vlak v létě s kolem, v zimě s lyžemi, podívat se do krásných horských lesů a nazpět do ČR to vzít s kopce na kole či na běžkách. Pokud jde o polské křišťálové sklo, od roku 1866 je vyrábí sklárna Julia, Sklářská Poruba v Piechowicích, jako jediná v Polsku. Jde dnes o rodinnou firmu vyrábějící tradičními postupy nejen luxusní užitkové a dárkové sklo, ale například i medaile pro účastníky ultramaratonu 3 x Snieżka = 1 x Mont Blanc. Areál sklárny je zařízen pro exkurze, zahrnuje i výtvarné dílny a podnikovou prodejnu, jakož i dostatečně kapacitní rustikální posezení v plainairu s herními prvky pro děti. V nedaleké Jelení hoře mají v Krkonošském muzeu největší polskou sbírku uměleckého skla napříč historií i slohy včetně exponátů skla uranového. Za vchodem do muzea vás přivítají zavěšené skleněné „košilký“ a samozřejmě také exponáty týkající se historie Krkonošské oblasti. Největším je podstávková chalupa, zhotovená originálními metodami přesně podle původních stavení, ale není přenesená, jako tomu je ve skanzenech. Pikantní je způsob použití svatebních číší ve tvaru ženy s nádobou na hlavě. Z té malé nádoby si o svatbě připila nevěsta. Pak se číše obrátila – a z dlouhé sukně pil ženich. Co by tomu řekli dnešní genderoví mravokárci?!

Na co ještě se v Křišťálovém údolí těšit? Kalendář akcí najdete na www.crystalvalley.cz .

V letošním mezinárodním roce skla jich je požehnaně, jednou z největších bude Crystal Valley Week 23. – 28. srpna 2022 v Liberci.

INFO: Křišťálové údolí

<https://www.horydoly.cz/turiste/kristalove-udoli-sklarny-pod-jizerskymi-a-luzickymi-horami.html?qalerie=153804&image=82269#topgallery>